

LÄÄKKEIDEN HAITTAVAIKUTUSTEN SEURANTA

Terhi Koskell

LÄÄKKEIDEN HAITTAVAIKUTUSTEN SEURANTA

- **Haittavaikutuksella** tarkoitetaan lääkevalmisteen aiheuttamaa mitä tahansa ei-toivottua haitallista tai tahatonta vaikutusta tavallisesti käytetyllä annoksella
- **Vakava haittavaikutus**, kuolemaan johtava, henkeä uhkaava, sairaalahoitoa vaativa vaikutus
- **Odottamaton haittavaikutus**, vaikutuksen luonne, voimakkuus ja seuraus eivät ole yhdenmukaisia lääkkeen valmisteyhteenvedon kanssa

LÄÄKKEIDEN HAITTAVAIKUTUSTEN SEURANTA

VAKAVAT HAITAT

❖ **Hypertermiset reaktiot**

- Elimistön ydinlämpö yli 37°C
- Antikolinerginen oireyhtymä, serotoniinioireyhtymä, neuroleptioireyhtymä
- Lääkityksen lopettaminen

❖ **Anafylaktinen reaktio**

- Äkillinen, vakava ja hengenvaarallinen allerginen reaktio, 10-30 min
- Oireet: kutina suussa, nielussa, kämmenissä, jalkapohjissa ja koko keholla, punoitus, nokkosihottuma, voimakas hengenahdistus, huonovointisuus, vatsakivut ja oksentelu, pulssin tiheälyöntisyys, RR-lasku, rytmihäiriöt
- **Adrenaliini**

LÄÄKKEIDEN HAITTAVAIKUTUSTEN SEURANTA

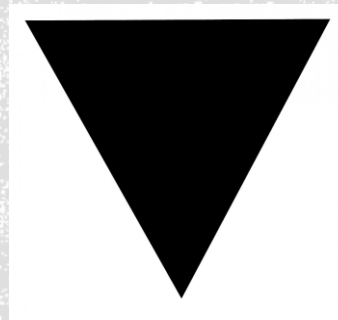
- **Haittavaikutuksiin liittyvä ohjaus**
- Kaatumisvaaraa lisääviä lääkeaineryhmiä:
 - Uni- ja rauhoittavat lääkkeet
 - Masennuslääkkeet
 - Psykoosilääkkeet
 - Epilepsialääkkeet
 - Parkinsonintaudin lääkkeet
 - Dementialääkkeet
 - Pahoinvointilääkkeet
 - Vahvat kipelääkkeet
 - Lihasrelaksantit
 - Sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeet

LÄÄKKEIDEN HAITTAVAIKUTUSTEN SEURANTA

- Haittavaikutukset huomioitava erityisesti lapsillä, iäkkäillä henkilöillä, perinnölliset poikkeavuudet
- **Vieroitusoireet**, liittyvät joidenkin lääkkeiden lopettamiseen
- **Fimea**, vakavien haittojen rekisteri
- Uuden lääkkeen paukkaukseen musta kolmio, lisäseurannan tarve

LÄÄKKEIDEN HAITTAVAIKUTUSTEN SEURANTA

- Ajokykyä, suorituskykyä liikenteessä mahdollisesti heikentävien lääkkeiden pakkauksissa on **punainen varoituskolmio**
- Esim. unilääkkeet, ahdistusta poistavat lääkkeet, huumaavat kipulääkkeet, migreenin täsmälääkkeet, tehokkaat yskänlääkkeet, matkapahoinvointilääkkeet
- Lääkkeiden haitat voimakkaimmillaan 1-3 tuntia lääkkeen ottamisesta, vaikutusaika 6h

LÄÄKKEIDEN HAITTAVAIKUTUSTEN SEURANTA

LÄÄKKEIDEN YHTEISVAIKUTUKSET eli interaktiot

- **Monilääkitys** lisää riskiä
 - Yksilölliset haittavaikutukset, toinen ei reagoi ja toinen reagoi herkästi
- Vasta-aiheet otetaan huomioon
- Lääkityksen perusteellinen selvittäminen
- Asiakasohjaus
- Turhan lääkityksen välttäminen
- Vaikutusten seuranta
- **Farmakokinetiikka**
- **Farmakodynamiikka**

LÄÄKKEIDEN HAITTAVAIKUTUSTEN SEURANTA

- Ravitseminen ja lääkehoito esim. **Varfariini**
- **Alkoholi ja lääkkeet**
 - Voi voimistaa tai heikentää lääkeaineen vaikutusta esim. Varfariini, verenpainelääkitys
 - Lääkkeen vaikutusaika, lääkeaine- tai alkoholiannoksen suuruus, alkoholinkäytön säännöllisyys, yksilölliset erot (ikä, sukupuoli, aiempi alkoholinkäyttö)
 - Antabusreaktio
 - Keskushermostolama
 - Maksa- ja munuaisvauriot
 - Hypoglykemia
 - Ruuansulatuskanavan vauriot
 - Kaatumisriski
 - Rytmihäiriöriski

LÄÄKKEIDEN HAITTAVAIKUTUSTEN SEURANTA

Tehtävä, asiakkaan lääkelista.

- Mikä on lääkkeen vaikuttava aine?
- Mitkä ovat lääkkeen tärkeimmät haittavaikutukset?
- Miten seuraat lääkkeen vaikutusta?

	Lääke	Annos	aamu	aamupäivä	iltapäivä	ilta	yö
J	Primaspan 100mg	1x1	1				
J	Ebixa 10mg	1x1	1				
J	Thyroxin 0,1mg	1x1	1				
J	Emconcor 5mg	1x2	1			1	
J	Fosavance 70 mg/2800 IU	1krt/vko	x				
M	Flagyl 400mg	1x3	1		1		1
T	Burana 400mg	tarv.					
T	Tenox 20mg	tarv.					

